

Κων. Κορμιά
Φωνητικός

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 11	ΙΔΡΥΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ	ΧΑΛΚΙΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1943
-------------------------------	--	----------------------------

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΧΡΟΝΟ

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» κάμανε, ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ ξεκίνημά τους, μέσα σ' ἀφάνταστα τραγικὲς στιγμές. Μόλο τοῦτο κατάρθωσαν νὰ διατρέξουν τὸ διάστημα ἑνὸς χρόνου, καὶ εὐρίσκονται μπροστὰ στὸ δεῦτερο.

Μὲ πόσες δυσκολίες, κόπους, πίκρες καὶ βάσανα, ἀντεμετώπισαν τὴν ἔκδοσι τοῦ πρώτου χρόνου εἶναι κοινὸ μυστικὸ, γιὰ ὅλους τοὺς συνδρομητὲς κι' ἀναγνώστες μας. Ἐκεῖνο ποὺ πλέρια ἴσως, νὰ μὴ γνωρίζουμε, εἶναι τὸ οἰκονομικὸ μαρτύριο καὶ ἡ ἔλλειψι τῶν ἐκδοτικῶν μέσων, στὴ Χαλκίδα. Ὅπως δὴποτε, καὶ μὲ ἀλογάριαστες θυσίες, φθάσαμε στὸ τελευταῖο σκαλοπάτι τοῦ πρώτου χρόνου καὶ βρισκόμαστε μπροστὰ στὸ πρῶτο τοῦ δευτέρου.

Γι' αὐτὸ, πρὶν ξεκινήσουμε γιὰ τὸν δεῦτερο χρόνο, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθοῦμε, σὰν ἄνθρωποι καλῆς πίστεως, μὲ τοὺς συνδρομητὰς μας, χωρὶς τὴν ὑποστήριξι τῶν ὁποίων—μόνοι μας—δὲν μπορούμε νὰ συνεχίσουμε τὸν ὠραῖο δρόμο, ποὺ χάραξαν τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα».

Ἄς μάθουν, λοιπόν, πρῶτα—πρῶτα, οἱ κ. κ. συνδρομητὲς μας, οἱ συνεργάτες μας, κι' ὅσοι ἄλλοι ἐτάχθησαν ὑποστηρικτὲς μας, ὅτι, λόγω τῆς ἀρχικῆς ὀρισθείσης μικρῆς συνδρομῆς τοῦ πρώτου χρόνου, καὶ τῆς καθυστερήσεως μερικῶν συνδρομῶν, ὁ οἰκονομικός, τοῦ πρώτου χρόνου, ἀπολογισμὸς παρουσιάζεται μὲ σημαντικὸ—σχετικὰ μὲ τὴν κίνησί μας—παθητικὸ, τὸ ὁποῖο καλεῖται νὰ καλύψῃ ὁ ὑποφαινόμενος ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ, ἀπὸ τὸ πολὺ φτωχὸ βάλαντίο του. Καὶ εἶναι, τὸ ὀλιγώτερο, κρῖμα τὴν προσπάθειά μας αὐτή, καὶ τὴν ἀγάπη μας στὰ γράμματα νὰ τὴν πληρώνουμε ὄχι μόνον μὲ τόσους μόχθους μὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὄλως διόλου... ἀδειανή μας τσέπη.

Γιὰ νὰ συνεχίσουμε, λοιπόν, τὸν δρόμο μας χρειάζονται τὰ ἑξῆς πράγματα:

Πρῶτο: Ν' αὐξηθῆ, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου, ποὺ ἀρχίζει ὁ δεῦτερος χρόνος μας, ἡ ἔτησία ἀτομικὴ συνδρομὴ σὲ δύο χιλιάδες δραχμὲς καὶ τέσσερες χιλιάδες γιὰ τοὺς διάφορους ὀργανισμοὺς, Κοινότητας, Δήμους κλ.

Δεῦτερο: νὰ παραμείνουν ὅλοι οἱ παλαιοὶ μας συν-

δρομητὲς καὶ νὰ φροντίσουν, μόνοι τους, γιὰ τὴν πύκνωσι τῶν τάξεων τῶν συνδρομητῶν καὶ ὑποστηρικτῶν μας.

Τρίτο: νὰ μὴ μείνῃ κανένας, ἀπολύτως κανεὶς, ποὺ νὰ μὴ πληρώσῃ τὴν συνδρομὴ του, καὶ

Τέταρτο: νὰ μὴ βιάζονται οἱ συνεργάτες μας—παλαιοὶ καὶ νέοι—γιὰ νὰ βλέπουν γρήγορα δημοσιευμένη τὴν συνεργασία τους. Σὲ ὀκτῶ σελίδες τὸν μῆνα, ποὺ διαθέτει τὸ περιοδικὸ μας, δὲ μπορεῖ ποτὲ νὰ μπαίνη ἡ ὕλη, ποὺ λαβαίνουμε γιὰ 5—10 τεύχη κατὰ μῆνα.

Σημειώνοντες τὰ πάρα πάνω, δὲν ἔχουμε καμμία, ἀπὸ κανένα, ἀξίωσι. Ἐὰν τὸ Εὐβοϊκὸ κοινὸ πιστεῦν εἰλικρινά, πὼς ἡ πνευματικὴ μας αὐτὴ προσπάθεια κάτι προσφέρει στὸν τόπο, ἄς μᾶς ὑποστηρίξῃ νὰ τὴν συνεχίσουμε. Ἄν ὄχι, μὲ κάποια πικρία βέβαια, θά σταματήσουμε τὸν δρόμον μας αὐτόν, χωρὶς νὰ ἐξηγανέμε ποτὲ τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ρωτήσῃ «γιατί;».

Τελος ἄς γνωρίζουν πάντες ὅτι προσφέρουμε μίαν συνδρομὴν στὸ περιοδικὸ μας, δὲν προσφέρουμε προσωπικῶς, σὲ μᾶς, ὑλικῶς τίποτα. Συντελοῦν μόνον στὴν ὑπαρξι καὶ τὴ διατήρησι ἑνὸς πνευματικοῦ, τοῦ τόπου των ὀργάνου, ἀφήνοντας σὲ μᾶς—γιὰ τοὺς τόσους κόπους μας—τὴν στάλα τῆς πνευματικῆς δροσιάς, ποὺ ἡ ἔκδοσις τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» μᾶς χαρίζει.

A. ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ

==o==

ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Ὅσες γυναῖκες καὶ νὰ δῶ
στὸ δρόμο νὰ διαβαίνουνε,
περίεργο, μοῦ φαίνεται
ὄλες τους πὼς κουτσαίνουνε.

Εἶναι κουτσὴ ἡ ἀγάπη μου
γιαὐτὸ τί περιμένετε;
Ὅποια γυναῖκα καὶ νὰ δῶ
κουτσὴ σὲ μένα φαίνεται!

ΨΥΧ—ΑΡΗΣ

ΑΡΝΑΛΔΟΥ ΤΣΙΠΟΛΑ

Η ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΕΡΑΣΤΩΝ

Μετάφρασις: Δ. ΣΑΜΠΑΝΗ

(Συνέχεια)

Ἄγανακτισμένος ἀπὸ τὴ στάση αὐτῆ τῶν ἀνθρώπων μου δὲν ζήτησα ἐξηγήσεις γιὰ τὴ στάση τους, ἀλλὰ ἄρπαξα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν τὸ μαστίγιον, μὲ τὸ ὅποῖον ὁ ἄγριος αὐτὸς στρατιώτης, σὰν ἀρχικωπηλάτης παλαιᾶς γαλέρας, ξυπνοῦσε τὸ αἷμα τῶν κωπηλατῶν, καὶ ἠπειλήσα ὅτι θὰ τὸν μαστιγώσω ἂν ἡ πιρόγα δὲν πῆγαινε ἀμέσως κοντὰ στὴ σχεδιά.

—Λευκέ! Λευκέ! ἐκραύγασε μὲ αὐθάδεια ὁ ἀπειληθεὶς. Αὐτοῖ, καὶ ἔδειχνε τοὺς ναυαγούς, πού τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ τοὺς παρέσερνε πρὸς μίαν ἄλλη πτώση—πρέπει νὰ πεθάνουν. Οὔτε «ὁ Μπούλα Μαντάντι» (ὁ Διοικητὴς τῆς ἀποικίας) δὲν μπορεῖ νὰ παραβλέπῃ τὰ ἔθιμα.

Ἐχασα τὴν ὑπομονή μου καὶ τὸν μαστίγωσα. Ὁ Στρατιώτης ἀφήκε κραυγὴ πόνου, ἔκανε πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ ἀπομακρυνθῆ, ἔχασε τὴν ἰσορροπία καὶ ἔπεσε στὸ ποτάμι. Τὸν βγάλαμε ἀμέσως καὶ στὸ δεύτερο πρόσταγμα μου ἡ πιρόγα ἄλλαξε διεύθυνσι, ἐφθασε τὴν σχεδιά καὶ κολήσαμε σ' αὐτήν. Ὑστερα ἀπὸ λίγα λεπτά ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα βρέθηκαν στὴ πιρόγα μας καὶ τοὺς περιποιηθήκαμε ὅσο μπορούσαμε. Ἦσαν δύο ὠραιότατοι τύποι τῆς φυλῆς ΣΑΓΚΟ. Στὴς ἐρωτήσεις μου ἀπαντοῦσαν μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ ἀδιαφορία τῶν Ἰθαγενῶν. Ὁ ἄνδρας, πού δὲ φαινότανε πάρα πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνων, φαινότανε ὅτι ὑπερφηανεύοταν γιὰ τὰ κατσαρὰ μαλλιά του καὶ γιὰ τὰ γερά του μπράτσα. Φαινότανε πράγματι σὰν ζωντανὸς Ἀντίνοος. Ἡ γυναίκα ἦτο νεάνις δέκα ἕξ χρόνων, τῆς ὁποίας ἡ διάστιξις τοῦ προσώπου δὲν τὸ εἶχε καθόλου παραμορφώσει. Τὸ πρόσωπό της ἦταν κανονικώτατο καὶ τὸ λεπτό της σῶμα τέλειο. Ἀπ' τὴν τελειότητα ὁμοῦ αὐτῆ τοῦ σώματός της ἔλειπε κάτι· ἔλειπε ἓνα ἀπὸ τ' αὐτιά της, σημεῖο τοῦ ὅτι ὁ ἀφέντης της τὴν εἶχε ὑποβάλει στὸ παρελθόν, στὴν ἐλαφρότερη ἀπὸ τῆς τιμωρίας πού οἱ Ἰθαγενεῖς ὑποβάλλουν τῆς ἀπίστες γυναῖκες τους. Πρὸ διημέρου βρισκόντουσαν δεμένοι στὴ σχεδιά, στὴ διάθεσι τῶν κυμάτων τοῦ ποταμοῦ γιὰ νὰ πεθάνουν. Ἡ νέα ἔλεγε ὅτι ἦτο γυναίκα ἑνὸς ἀρχηγοῦ Ἰθαγενῶν, πού κατοικοῦσαν στὴς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Ὁ νέος ὅτι ἦτο ἄνθρωπος ἐλεύθερος μακρυνῆς φυλῆς Ἰθαγενῶν καὶ εἶχε φθάσει στὰ μέρη αὐτὰ γιὰ ἐμπορικοὺς λόγους. Πιάστηκαν ὁμοῦ σὲ μιά ἀπ' τῆς καλύβες τοῦ ἀρχηγοῦ ἐρωτοτροποῦντες. Κατόπιν αὐτοῦ, ἀρχηγὸς καὶ φιλοξενούμενος θὰ ἔπρεπε, κατὰ τὰ ἔθιμα, νὰ ἀλληλοσκοτωθοῦν, ἀλλὰ ὁ ἀρχηγὸς ἐνδιαφε-

ρόμενος γιὰ τῆς ἐμπορικῆς σχέσεις μὲ τὴ φυλὴ στὴν ὁποία ἀνήκε ὁ νέος, ἀπεφάσισε, μπροστὰ σ' ὅλο τὸ λαὸ του, ὄχι μονάχα νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἔνωσι τῶν μοιχῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐπιστροφή στὴ φυλὴ του τοῦ νέου.

—«Ὁ ποταμὸς σ' ἔφερε σὲ μᾶς, ὁ ποταμὸς πάλι θὰ σὲ πάῃ στὸ χωριὸ σου μαζὺ μὲ τὴ γυναίκα πού σοῦ δίνω γιὰ δῶρο». Εἶπε ὁ ἀρχηγός. «Δὲν χρειάζεσαι ἀνθρώπους γιὰ νὰ κωπηλατήσουν. Τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ θὰ σὲ βοηθήσῃ σ' αὐτὸ ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαὸς μου θὰ παρακαλέσουμε τὰ πνεύματα νὰ σᾶς προφυλάξουν ἀπὸ κάθε κακό».

* *

Ἔτσι οἱ ἔρασταὶ δέθηκαν στὴ σχεδιά ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο καὶ κατὰ τέποιο τρόπο πού νὰ μὴ μποροῦν νὰ κουνηθοῦν κἂν. Ὅλοι οἱ Ἰθαγενεῖς ἦσαν μαζεμένοι στὴν ὄχθη, ἀπ' ὅπου ἔσπρωξαν τὴ σχεδιά στὸ ποτάμι, συνοδευομένη ἀπὸ πιρόγες, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς. Αὐτὸς ἤθελε νὰ ἀποχαιρήσῃ τοὺς νέους πού ἐνώθηκαν γιὰ πάντα στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο. Σὰν γέρος δὲ πού ἦτο, ἤξερε νὰ καλῆ τὰ πνεύματα καὶ δὲν παρέλειψε νὰ τὰ παρακαλέσῃ νὰ σώσουν τοὺς νέους, ἂν μποροῦσαν.

Μετὰ τὴν ἐπικλήσιν τῶν πνευμάτων, ὁ ἀρχηγὸς γύρισε πίσω, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς δικούς του, ἡ δὲ σχεδιά ἔμεινε μόνη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν τραγικὸ δρόμο της.

Ἄρχισε, λοιπόν, τὸ μαρτύριο τῶν νέων στὴν τραγικὴ σχεδιά.

Ἐκαναν κουράγιο ὁ ἓνας στὸν ἄλλον. Ἡ νέα παρώτρυνε τὸν νέον νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὰ δεσμά. Αὐτὸς ἔκανε πολλὰς προσπάθειες, ματαίως ὁμοῦ, καὶ τὰ δεσμά τοῦ μάτων τῆς σάρκες. Ἐδάκρυζαν οἱ δύο νέοι, ματαίως καλοῦσαν σὲ βοήθεια, σῶπαιναν ἐλπίζοντες, ἀλλὰ ἡ φύσις πού ὠργιάζε γύρω τους ἦταν ἄσπλαχνη.

Ἡ σχεδιά ἐξακολουθοῦσε σιγά-σιγά τὸ δρόμο της, ἀνάμεσα στὴ γεμάτη ζωὴ καὶ θαυμασία ζούγκλα. Σταματοῦσε σὲ κάποιο ἐμπόδιο πού ἔβρισκε μπροστὰ της, ξανάρχιζε πάλι τὸ ταξεῖδι ὑπὸ τὴν ἀγωνία τῶν ζωντανῶν αὐτῶν πεθαμένων πού κἂναν κάθε προσπάθεια νὰ ἐλευθερωθοῦν. Σὲ μιά στιγμὴ περιεκύκλωσαν τὴν σχεδιά οἱ κροκόδειλοι. Δὲν μποροῦσαν ὁμοῦ νὰ φθάσουν τὰ θύματα, περνοῦσαν ἀπὸ κάτω καὶ γύρω ἀπ' τὴ σχεδιά, τὴν ὁποίαν κουνοῦσαν μὲ τίς ράχες των, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τὴν ἀναποδογυρίσουν.

Αὐτὰ διηγήθησαν οἱ ναυαγοί, χωρὶς νὰ παραπονεθοῦν ἐναντίον ἐκείνου πού τοὺς κατεδίκασε σὲ πα-

ρόμοιο θάνατο. Μιλοῦσαν μόνο γιὰ τῆς ἀτέλειωτες νυχτερινῆς ὥρες, γιὰ τὸν ὕπνο πού ποθοῦσαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ κλείσουν μάτι, γιὰ τὴν ἀνυπόφορη πείνα καὶ δίψα πού ἐννοιωθῶν, γιὰ τὰ ἐνοχλητικὰ τιμητήματα τῶν κουνουπιῶν πού τοὺς ρουφοῦσαν τὸ αἷμα, γιὰ μιά ἀνέλπιστη σωτηρία πού δὲν φαινόταν πουθενά, γιὰ τῆς φωνῆς πού ξεφώνιζαν γιὰ νὰ διώξουν τὰ διάφορα πουλιά πού τοὺς ἀπειλοῦσαν νὰ τοὺς ξεσκίσουν.

—Δὲν συναντήσαμε κανένα πού νὰ μποροῦσε νὰ σᾶς σώσῃ ;

Πολλοὶ πέρασαν ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐνδιαφέρθη νὰ τοὺς σώσῃ. Ἔτσι ἐπέβαλε τὸ ἔθιμο γιὰ τὴν περίπτωσι αὐτῆ. Τὰ πνεύματα ὁμοῦ δὲν εἶχανε ἐπικληθῆ μάταια. Αὐτὰ μόνον μποροῦσαν νὰ σώσουν τοὺς καταδικασμένους. Δὲν μποροῦσε κανεὶς ἄνθρωπος νὰ προκαλέσῃ τὴ μανία τῶν πνευμάτων. Ἡ σχεδιά εἶχε περάσει πλάι καὶ ἀπὸ ἄλλες πιρόγες, εἶχε περάσει καὶ ἀπὸ χωριά, ἀλλ' ὅλοι ἐκώφευαν στὴς ἀπέλπιδες ἐπικλήσεις τῶν καταδικασμένων σὰν νάσαν ἄγνωστοι πνιγμένοι.

—Καὶ τώρα θέλετε ν' ἄρθετε μαζί μου ; Ρώτησα τὸ ζευγος—Κανεὶς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ σᾶς πειράξῃ, νὰ εἴσθε βέβαιοι.

Οἱ δύο ἔρασταὶ ἀλληλοεκυτάχθηκαν, πιάστικαν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μοῦ ἀπήντησαν.

—Τὰ πνεύματα μᾶς ἔσωσαν. Εἴμαστε ἐλεύθεροι τώρα. Κανεὶς δὲ θὰ μᾶς ρωτήσῃ πῶς σωθήκαμε, γιὰτὶ δὲν θὰ πιστέψῃ κανεὶς ὅτι ὑπῆρξαν ἄνθρωποι τῆς ράτσας μας πού μᾶς ἔσωσαν. Σὺ εἶσαι ἓνας λευκός, τὰ πνεύματα ἐνεσαρκώθησαν σὲ σένα καὶ μᾶς ἔσωσαν. Γι' αὐτὸ εἴμαστε ἐλεύθεροι νὰ ζήσουμε μαζί ἢ νὰ χωρίσουμε, νὰ πᾶμε ὅπου θέλουμε, καὶ στὸ χωριὸ ἀκόμα ἐκείνων πού μᾶς κατεδίκασαν ἢ νὰ ἐξακολουθήσωμε τὸ ταξεῖδι μὲ τὴν πρώτη πιρόγα πού θὰ συναντήσωμε. Τὴν περάσαμε τὴ δοκιμασία. Στὴ νύχτα ἢ στὴν ἡμέρα, στὴ ζούγκλα ἢ στὸ ποτάμι, στὴν καλύβα ἢ ἀπὸ κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα δένδρα, ὅπουδήποτε τὰ ἐνωμένα σώματά μας μποροῦν νὰ σταθοῦν, ἔχουμε τὸ δικαίωμα πᾶ νὰ ἀγαπηθοῦμε ὅσον μποροῦμε.

—Ἐξακολουθεῖτε νὰ ἀγαπιέστε ἀκόμα, ὕστερα ἀπὸ τὸ μαρτύριο πού περάσατε ;

Καὶ οἱ δύο, μὲ ἓνα στόμα, ἀγκαλιασμένοι ὅπως ἦσαν, ἐπρόφεραν τὴ βραχεία ἐκείνη φράσι, πού στὴ διάλεκτο τῶν ΣΑΓΚΟ ἐκδηλώνει ὅλους τοὺς πόθους, τῆς ἐπίθυμιες, τῆς ἐλπίδες. «Μ' μπὶ γιέλο» Θέλω—Ἄγαπαῶ—Ποθῶ.

Μεταφρ. Δ. Γ. ΣΑΜΠΑΝΗΣ

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

ΔΙΛΗΜΜΑ

Στὴ κεντρικὴ πλατεία κάθε βράδου
συχνάζουμε κι' εμεῖς ἀπὸ νωρίς,
κι' ἔτσι σιγά, ὅπως πέφτει τὸ σκοτάδι,
τὰ λέμε ἓνα χεράκι καὶ οἱ τρεῖς

Δὲ λείπουν ποτὲ ἀπ' τὴν παρέα
ὁ Γιάννης, ὁ Βασίλης κι' ὁ Κουρής,
κάποτε δέ, γιὰ νᾶναι πιὸ ὠραῖα,
προστίθενται ὁ Λιάς κι' ὁ Σοφοκλῆς.

Ὁ καθένας κλαίει τὰ μοιρηνά του
καὶ σώνει καὶ καλά νὰ τὸν ἀκοῦς,
σάμπως νὰ φταῖς καὶ σὺ γιὰ τὰ δεινά του
κι' ὡς νὰ χρωστᾶς καὶ σὺ τῆς Μιχαλοῦς.

Ἄλλοτε πάλι ἔρχεται κι' ἡ Νέλλη
ἐκεῖ στὸ καπηλειὸ τοῦ Καθαροῦ (;)
κι' ἀντὶ γιὰ τὴν ρετσίνα ἢ κοκκινέλι
ρουφοῦμε κάποια σύνθεσι νεροῦ.

Κι' ἐκεῖ πάνω στὴ συνομιλία
καὶ μὲς στὸ ξάναμμα τοῦ νοῦ,
ἔτσι σι' ἀστεῖα, γιὰ τὴν ποικιλία,
λέμε καὶ τὸ κουσοῦρι τ' ἀλλουνοῦ.

Κι' ὡς πιούμε καὶ τὸ ὕστατο ποτήρι
κινούμε πρὸς τὸ σπῆτι σὰν χαζοί,
ρωτῶντας ὁ καθένας πρὶ νὰ γύρη:
νὰ ζῆ, λοιπόν, κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῆ;

Ἄθῆναι—Σεπτέμβριος

ΔΙΟΝ. ΒΟΓΟΠΟΥΛΟΣ

=οο=

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Η ΦΤΩΧΗ ΜΙΚΡΟΥΛΑ

Περπατῶ μὲ δυσκολία μέσα στὸ πυχτὸ σκοτάδι,
ὅταν ἐσκόνταψα σ' ἓνα μαλακὸ σῶμα.

Στὴν ἀρχὴ παραξευέθηκα. Μὰ ὅταν ἔβγαλα τὸ
φανάρι μου καὶ ἔφερα κατὰ γῆς, διέκρινα ἓνα ἀν-
θρώπινο σκελετωμένο σῶμα. Τὰ χεῖλη ἦταν ξερά καὶ
ὠχρά, καὶ ἡ ματιὰ του τόσο σβυστή.

Καὶ ὁμοῦ ζοῦσε ἀκόμα μέσα στὸ τσουχτερὸ ἐ-
κείνο κρῶ.

Δὲν ἔχω μαλακὴ καρδιά, δὲν λυπᾶμαι τὸν ἄλλον,
πού ὑποφέρει ὅταν ὑποφέρω κι' ἐγώ. Μὰ ἐκείνη τὴ
στιγμὴ, βλέποντας τὸ ἄθωο αὐτὸ πλάσμα νὰ ὑποφέ-
ρῃ ἡ καρδιά μου μαλάκωσε πάρα πολὺ.

Ἔτρεξα μὲ κόπο καὶ ἐφώναξα τὸν πρῶτον ἄν-
θρωπο πού βρῆκα ἐμπρὸς μου, καὶ τὸν ἐπῆγα στὸ
μέρος ὅπου ἦτο ἀναίσθητη ἡ μικρούλα.

Δυστυχῶς ὁμοῦ, ἦτο πλέον ἀργά.

Τὸ κοριτσάκι, τυλιγμένο σ' ἓνα κουρελιάρικο φό-
ρεμα, κοιμῶταν τὸν ὕπνο τῆς αἰωνιότητος.

ΤΑΚΗΣ ΦΟΥΦΛΑΣ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΠΩΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΤΖΙΝΑΣ ΛΟΜΠΡΟΖΟ

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Γι' αυτό η αγάπη του αυτή φουντώνει πάνω στη νεότητά του που είναι άπληστη στην απόλαυση και λιγοστεύει στην ώριμη ηλικία του, όταν η δίψα της ηδονής σβύνει.

Γι' αυτό οι έρωτικοί του όρκοι έχουν πολύ μικρή σημασία και δεν εϋθύνεται για τὰ αίσθηματά του, μιὰ και δεν στηρίζονται πάνω στη λογική.

Γι' αυτό στην αγάπη τὸ ἀλτρουϊστικὸ στοιχείο παίζει μικρὸ ρόλο, ἐνῶ τὸ αἰσθητικὸ καὶ κατακτητικὸ πολὺ μεγάλο, κι' ἀγαπᾶ περισσότερο ἀκόμα τὴ γυναίκα που εἶναι ὁμορφὴ, κομψοντυμένη, φανταχτερή, εϋθυμὴ, σὰν ἓνα κτῆμα ἐπιζήλο.

Γι' αυτό και κουράζεται εϋκολα ἀπὸ τὴ γυναίκα που ἀγάπησε, ὅταν αὐτὴ ἀρχίζει νὰ βγάξῃ τῆς πρώτες ρυτίδες, ἢ ὅταν ἀρρωστήσῃ ἢ φτωχύνει κ' ἔχει τὴν ἀνάγκη του, καὶ τὸν πιάνει φόβος που νοιώθει πὼς θὰ τοῦ γίνῃ βάρος καὶ, που ἀντὶ νὰ τὴ βλέπῃ μπροστά του σὰν κάτι τὸ ζηλευτὸ που προσφέρει σ' αὐτὸν τὴν ἡδονή, θὰ τὴν βλέπῃ σὰν κάτι που θὰ τοῦ προκαλῆ μονάχα τὸν οἶκτο.

Γι' αυτό, τέλος, ἡ αγάπη του μεγαλώνει ἢ λιγοστεύει τόσο εϋκολα σὲ κάθε ἀλλαγὴ τῆς ἀγαπημένης του, εἴτε στὸ πρόσωπο, στὸ κορμὶ τῆς, στὸ χρῶμα τῆς καὶ μπορεῖ νάχη ταυτόχρονα κι' ἄλλες ἀγάπες ἐπειδὴ ἡ καλαισθησία του γοητεύεται ἀπὸ κάλλη καὶ σωματικές γραμμὲς ἐξ ἴσου θελκτικές, ἀκόμα κι' ὅταν εἶναι ἀλλοιώτικες ἀπὸ κείνες που ἔχει ἡ γυναίκα του.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἀγάπη του εἶναι τόσο ἀλληλένδετη με τὴν ἡδονὴ καὶ τὴ κατάκτηση, γιὰ τοῦτο ὁ ἄνδρας ἀγαπᾶ τὴ γυναίκα που δὲν ἔχει, περισσότερο ἀπὸ τὴ γυναίκα που ἔχει, τὴν ἀρραβωνιαστικῶς περισσότερο ἀπὸ τὴ σύζυγο, κ' ἐκείνη που μπορεῖ νὰ τὸν ρίξῃ σὲ περιπέτειες καὶ κίνδυνους, περισσότερο ἀπὸ κείνη που βρίσκεται μέσα στὴν ἀγκαλιά του.

Γιὰ τοῦτο ἀκόμα νομίζει πὼς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατακτήσῃ τὴν ἀγαπημένη του, εἴτε με τὴν πέννα του καὶ τὴ μελέτη, εἴτε με τὸν ἥρωισμό, εἴτε με τὰ ἀξιώματα, εἴτε καὶ με τὴ θέλησή του καὶ τὸ χρῆμα, ὅπως ὅλα τ' ἄλλα ἀγαθὰ που κυνηγοῦν οἱ ἐγωϊστές.

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἄλλὰ, ἂν ἡ αγάπη εἶναι γιὰ τὸν ἄνδρα μόνο μιὰ παραφορὰ αἰσθητικὴ κ' ἐγωϊστικὴ, ἓνα ἀπλὸ ἐπεισόδιο τῆς ζωῆς του, δὲν εἶναι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴ γυναίκα.

Ἡ ἀντίληψη τῆς γυναίκας στηρίζεται σὲ στοιχεῖα

διάφορα ἢ καλλίτερα, εἶναι σχετικὰ, πολὺ διάφορη ἀπὸ τὰ στοιχεῖα που ἀπαρτίζουν τὴν «ἀ γ ἀ π η».

Τὸ βασικὸ τῆς ἀγάπης αὐτῆς εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς λογικῆς, ἐνῶ τὰ αἰσθητικὰ κ' ἐρωτοπαθῆ στοιχεῖα εἶναι σχεδὸν ἀσήμαντα.

Ὁ ἄνδρας, ὁ τόσο λογικὸς στῆς κοινωνικὲς του σχέσεις, δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τί θέση ἔχει ἡ λογικὴ στὴν ἀγάπη. Κ' ἡ γυναίκα, που εἶναι τόσο λίγο λογικὴ στὴ καθημερινὴ τῆς ζωῆ, καταλαβαίνει πὼς εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συμβαδίζῃ ἡ ἀγάπη με τὴ λογικὴ. Ἡ γυναίκα στηρίζει τὴν ἀγάπη τῆς στὴν λογικὴ. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι σὰ μιὰ ζυγαριὰ ὅπου ὁ ἔρωτας πρὸς τὸν ἀγαπημένο τῆς πρέπει νὰ βαραίνει πάντα με τῆς θυσίες καὶ τῆς ὑπηρεσίες που θὰ τοῦ κάνῃ. Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς αὐτὸς φέρνει σὲ μεγάλη ἀμηχανία τὸν ἄνδρα, τοῦλάχιστο ὅταν εἶναι νέος ὑγιῆς, πλούσιος καὶ δυνατός, γιὰτὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τί σχέσι ἔχει ἡ ἀγάπη με τῆς θυσίες τοῦ ἄλλου.

Ἐπειδὴ ὅμως γιὰ τὴ γυναίκα ἡ ἀγάπη εἶναι αἰσθημα που βασίζεται στὴ λογικὴ, γιὰ τοῦτο καὶ ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ ἐρωτικοὶ ὅρκοι τηρῶνται αὐστηρὰ καὶ θέλει νὰ ἐξακολουθῇ ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνδρὸς ἀκόμα κι' ὅταν ἔχει πιά σβύσει.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ

Καὶ δὲν εἶναι μόνο ἡ λογικὴ που κυριαρχεῖ στὴν ἀντίληψη τῆς γυναίκας, ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀγάπη, εἶναι κ' ἡ ἐκτίμησι ἀκόμα κι' ὁ θαυμασμὸς, που αὐτὰ γιὰ τὴν ἀνδρική ἀγάπη εἶναι ἀντιθέτως στοιχεῖα ὄχι καὶ τόσο σπουδαῖα.

Μιὰ γυναίκα μπορεῖ νὰ μὴν ἀγαπήσῃ κάποιον που ἐκτιμᾶ, ἢ τοῦλάχιστον νὰ πνίξῃ τὴν ἀγάπη τῆς, ἂν τὸ ἔνστικτο τὴν ἔσπρωχνε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ. Ποτὲ ὅμως δὲν μπορεῖ ν' ἀγαπήσῃ κάποιον που δὲν ἐκτιμᾶ καὶ θαυμάζει.

Κι' ἂν, καμμιά φορὰ ἡ γυναίκα, ἐρωτεύεται κανένα ἀνάξιό τῆς ἄνδρα, τὸ κάνει γιὰτὶ δὲν τὸν πιστεύει τέτοιον καὶ γιὰτὶ νομίζει πὼς τὸν συκοφαντοῦν καὶ πὼς εἶναι θύμα ἀτυχιῶν που αὐτὴ εἶναι προορισμένη νὰ τῆς ἀλαφρώσῃ. Ὅταν ὅμως πεισθῇ πὼς εἶναι ἀνάξιός τῆς, τότε παύει νὰ τὸν ἀγαπᾶ.

Τὸ ἀντίθετο συμβαίνει με τοὺς ἄνδρες. Πόσοι ἄνδρες δὲν ἀγαποῦν, καὶ μέχρι αὐτοκτονίας ἀκόμα καὶ φόνου, τὴ γυναίκα που περιφρονοῦν καὶ που κρίνουν ἀνάξιά τους;

(* Ακολουθεῖ)

Μεταφραστὴς Γ. ΣΗΜΗΡΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

Α Μ Υ Γ Δ Α Λ Ι Α !

Στοῦ Γενναριοῦ τὸν ἥλιο ἀργολουσμένη
Γελάστηκε μιὰ μέρα ἡ μυγδαλιά,
Καὶ τὰ παρθένα τῆς μπουμπούκια ξεγνοιασμένη
Τ' ἀνοιξε μέσ' τοῦ ἡλίου τὰ φιλιὰ !

Ἄπο ἀγάπης λόγια πλανεμμένη
Ξεχάστηκε μιὰ μέρα ἡ κοπελιά,
Καὶ τὰ δικά τῆς τὰ μπουμπούκια λιγωμένη
Τ' ἀνοιξε σ' ἐνὸς νειοῦ τὴν ἀγκαλιά !

Μὰ ξάφνου ὁ κακὸς βορρηᾶς μαραίνει
Καὶ λούλουδα καὶ μυγδαλιά !
Φεύγει ὁ ἄπιστος ὁ νειὸς καὶ μένει
Χωρὶς ἀνθούς ἡ κοπελιά !

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

Ποιόνε ἀπ' τοὺς δυὸ ν' ἀγάπησα ; Τὸν ἄλλονε ἢ ἐ-
[σένα ;

Τόσο τοῦ μοιάζεις πιά, πολὺ... πολὺ σὰν προσωπίδα,
σὰ ζωντανὴ ὄπτασις του, που ξεγελάει καὶ μένα
Σὰ μιὰ φωτογραφία του εἶσαι που εἶδα.

Στὸ μέτωπο τὸ σκεφτικὸ, στὸ γέλιο σου τὸ πρᾶο,
στὸ βλέμμα, στὴν ὠχράδα του, στὸ βᾶδι σου, στὸ μπῶί
τοῦ μοιάζεις. Κι' εἶσ' ἡ αἰώνια-ἡ χάντρα που γυρνᾶει
στ' ἀθόρυβο τοῦ λοῖσμοῦ μου κομπολόι.

Καὶ πιά δὲ ξέρω, δὲν μπορῶ νὰ ξεχωρίσω ὦ ! δρᾶμα!
μὴν εἶσαι αὐτὸς καὶ ξαναζεῖ ; ἢ σὺ π' ἔχεις πεθάνει ;
Τόσο πολὺ μπερδεύω σας. Καθὼς περνᾶτε—ἀντάμα,
σὰν δυὸ σκιὲς στῆς σκέψης μου τὸ καραβάνι,

..., παράφρονο ἀνακάτωμα. Μοιάζει με παραμύθια.
Ποιὸν ἀπ' τοὺς δυὸ σας νοσταλγῶ σὲ κάθε τί δικό σου;
Στοῦ νοῦ μου κάθε πέταγμα, ποιὸν νὰ γυρεύω ἀλή-
[θεια ;
ἐσένα ἢ τὸν πεθαμένο ἀδερφό σου ;

ΚΑΛΔΙΟΠΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Ἄσοι θέλουν μιὰ πραγματικὰ καλλιτεχνικὴ
φωτογραφία ἄς ἀποταθοῦν εἰς τὸ μόνον
ἐν Χαλκίδι καλλιτεχνικὸν φωτογραφεῖον

ΦΩΤΟ-ΚΙΚΗ

Πλησίον Δικαστηρίων

ΑΠΟ "ΤΑ ΤΣΙΡΙΓΩΤΙΚΑ,

Ο ΓΥΙΟΣ ΣΤΗ ΜΑΝΝΑ

Μάννα,

λέω με ξέχασες
γὴ τὸ πανώγραμμα ἔχασες
κι' ἀργῶ νὰ λάβω γράμμα;
καὶ πότες τοῦτο σκεύομαι,
πότες με κείνο φλέγομαι
καὶ δὲν κατέω γράμμα.

Σοῦγραφα καὶ πρωτύτερα
νὰ ξεδιαλέγῃς πίτερα
νὰ δούνῃς τῆ προβάτας;
νὰ κάνῃς τὴν ἀνῆμπορη
γιὰ νὰ τὴν ἔχῃς λίμπερη
στὴν κόντρα τῆ Σταμάτας.

Εἶδα προφές, που πάαινα
στὴν τσάσα μου τὴ Στάαινα,
τὴ φιώτσα σου Ἐλένη
καὶ μοῦπε πὼς τῆ τῶπανε
πὼς ἔλεγες γλωσσοῦ τ'ανε
κ' εἶναι μουλαρωμένη.

Τὸν τρόχαλο νὰ κλίνεψε
κι' ἀπὲς νὰ βοτανίσετε
τὸ βίκο στὴ σωβάλα;
τὸ μάστορα νὰ πάρετε
καλὰ νὰ σιγουράρετε
τὴν τράβα μεσ' στὴ σάλα.

Τρεῖς καὶ πενήντα ξῶδεψα
ἐψές ὅπου συνώδεψα
στὸ σπίτι του τὸ Φῶτη
φίλα τὴν ἀδελφοῦλα μου
καὶ μὴν ξεχνᾶς, μαννούλα μου,
τὸ γυιό σου

Παναγιώτη.

ΠΑΝΟΣ ΦΥΛΛΗΣ

ΚΑΠΟΙΕΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Κάποιων παληῶν καιρῶν καμπάνες
λυπητερά—πικρόλαλες—χτυπᾶνε
καὶ μέσα στὴ ψυχὴ ξυπνᾶνε
κάποιων παληῶν καιρῶν θυμῆματα
Κάποιες παληῶν καιρῶν καμπάνες
ἀνοίγουν στὴ ψυχὴ μου μνήματα.

Κάποιων μορφῶν ζωῆς ἀνάμνησες
μπροστά μου φτερουγίζουν
καὶ τὴ καρδιά μου σχίζουν.
Ἄνειρων θύμησες νοσταλγικά τὸ νοῦ μου δέρνουν
Κάποιων μορφῶν ζωῆς ἀνάμνησες
στὸ ξεχασμένο τὸν καιρὸ με σέρνουν.

... Ἄργες πικρόλαλες καμπάνες
στὸ νοῦ μου τώρα δὲν ξυπνᾶνε
εἰκόνας, κι' ἄς συχνοχτυπᾶνε.
Μὲ τὴ νεκρὴ τους τὴ σιωπὴ φέρνουν μνήματα
πὼς κάποιων καιρῶν ἀξέχαστες καμπάνες
ἀνοίξαν στὴ ψυχὴ κενὰ γιὰ πάντα μνήματα.

ΕΔ. Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ

ΤΟΥ κ. ΤΑΚΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συνέχεια

Στους αιώνες που προηγήθηκαν από την εποχή της εμφάνισης της ατομικής ιδιοκτησίας και της δουλείας, η ανθρωπότητα έζησε σε κοινωνική οργάνωση με απόλυτη υπεροχή της γυναίκας. Η εποχή αυτή πήρε από την Επιστήμη το όνομα «Μητριαρχία» και υπήρξε αποφασιστική στην ιστορία του ανθρώπινου γένους, γιατί έβαλε στην υπηρεσία της προόδου της ιστορικών δυνατοτήτων εξέλιξης, κάπως οργανωμένες σε σύστημα της παραγωγικές δυνάμεις της ορδής. Η γυναίκα, φορτωμένη από την φύση με τα βαρεια καθήκοντα της μητρότητας, είχε σε αντιστάθμισμα το πλεονέκτημα να αναγνωρίζεται από τα παιδιά ως η μοναδική πηγή της ύπαρξής τους. Το αρσενικό έπαιζε όλο άσημαντο. Στην αναπαραγωγή έπαιρνε μέρος απλώς για την ικανοποίηση του ένστικτου, χωρίς να έχει καν γνώση όπως βέβαια και το θηλυκό ότι, η γέννηση του παιδιού έχει κάποια σχέση με το ικανοποιούμενο ένστικτο. Η γυναίκα όμως το έβαλε σε παιδαγωγία μέσα στην κοινωνική ομάδα, του έδωσε θέση στην προμήθεια των τροφίμων για την διατροφή των παιδιών και το έκαμε έτσι στοιχείο παραγωγικά χρήσιμο στο πρωτόγονο σύνολο. Ακόμα το δίδαξε την αρετή της αυταπάρνησης και της θυσίας για τους άλλους. Έτσι, το ένστικτο αυτό, το οποίο υπάρχει σε όλα τα θηλαστικά, που το σύνολο αντιτάσσεται ομαδικά για την προάσπιση της αγέλης από το επερχόμενο άγριμο, πήρε δώ πέρα μια μορφή ενσυνείδητης ηθικής επιταγής. Σε κάθε στιγμή κινδύνου στην πρωτόγονη ορδή, όλα, αρσενικά και θηλυκά, ήταν έτοιμα να δώσουν τον εαυτόν τους για την ζωή των άλλων, γιατί είχαν συνείδηση πως η ζωή αυτή των άλλων αξίζει περισσότερο από την ατομική του καθενού ύπαρξη. Πόσο απλή και ωραία ήταν η επιταγή αυτή που είχε την εμφάνιση απόλυτου κοινωνικού καθήκοντος!

Η εξέλιξη των μέσων της παραγωγής μάλιστα από την εποχή που η ανάπτυξη της χτηνοτροφικής ζωής άρχισε να μπαίνει στο κεφάλι του ανθρώπου την ιδέα της ατομικής ιδιοκτησίας κυρίως στα εξημερωνόμενα ζώα έφερε κάποιο καταμερισμό στη δουλειά με επακόλουθο τη διαφοροποίηση των δύο φύλων από την άποψη της θέσης των στην οικονομία. Ο άνδρας πήρε θέση σοβαρή στη προμήθεια των αναγκαίων, εν' ό η γυναίκα περιορίστηκε στο όλο της διαφύλαξής τους. Η καινούργια λοιπόν αυτή θέση στην οικονομία έδημιούργησε την προϋπόθεση για την κοινωνική του επικράτηση. Μια επανάσταση από μέρους του ανδρικού γένους, που κράτησε πολλά χρόνια, έφερε, σ'αίματηρη σύγκρουση τα δύο φύλα, με αποτέλεσμα να νικήσει το θηλυκό. Η νίκη αυτή του άνδρα υπήρξε κοσμοϊστορική, γιατί γκρέμισε το παλιό κοινωνικό σύστημα (Μητριαρχικό) και εμπιστεύτηκε στο ανδρικό γένος τη δραστηριοποίηση των παραγωγικών και ηθικών δυνάμεων της κοινωνίας. Από τότε αρχίζει η σκλαβιά της γυναίκας και η υποδούλωσή της στον άνδρα κατ' αντιστροφή των όρων της παλιότερης εποχής.

Απήχηση της τιτανικής αυτής σύγκρουσης είναι οι διάφοροι θρύλλοι και τα παραμύθια της αρχαιότητας γύρω στην άμαζόνες. Ο Πλούταρχος γράφει, πως στην Αθήνα και σ' άλλες πολιτείες της Ελλάδος, έγιναν μάχες σκληρές, στις οποίες η νίκη κόντεψε να κερδηθεί από τις άμαζόνες. Αντίπαλό τους στις μάχες αυτές βάζει η αρχαιότητα το Θησέα, που συμβολίζει την ανδρική ισχύ. (Βλέπε Πλουτάρ-

χου, Θησεύς Ρωμύλος Κεφ. 26-27-28). Μάχες με τις άμαζόνες έδωσε και ο Ηρακλής, που 'συμβολίζει επίσης τη δύναμη του ανδρικού γένους. (Βλέπε Απολλοδώρου βιβλ. μυθολ. Βιβλ. II Κεφ. 101). Οι θρύλλοι αυτοί κρύβουν μια αλήθεια ιστορική. Σε συνέχεια η αρχαιότητα μας κληροδότησε το θρύλλο για το σφάξιμο όλων των ανδρών της Μυτιλήνης από τις γυναίκες τους, λίγο πριν γίνει η Αργοναυτική έκστρατεία. Κλασική όμως περίπτωση θεωρήθηκε από την Επιστήμη ο μύθος που μας δίνει ο Αισχύλος στην Ορέστεια. Μια και η μητέρα είχε κάθε εξουσία μέσα στη Μητριαρχική Κοινωνία, το στυγερότερο κακούργημα ήταν η φόνος της. Ο Αισχύλος βάζει τον Ορέστη, για το σκοτωμό της μητέρας του Κλυταιμνήστρας, να δικαστεί στον Άρειο Πάγο των Αθηνών, που ήταν το σοβαρότερο και αυστηρότερο φονικό δικαστήριο και δικάζε όλους τους από προμελέτη φόνους και τη μητροφονία, διάφορα αν ήταν από προμελέτη ή όχι (Νικολαΐδου Αττικόν Δίκαιον σελ. 12 και Αριστοτέλους Πολιτεία LIX 6). Ο φόνος της Κλυταιμνήστρας στην εποχή του Αισχύλου νομίζονταν δίκαιος μ' όλα ταύτα όμως οι Έριννυες, που συμβόλιζαν το παλιό (μητριαρχικό) δίκαιο, κατεδίωκαν τρομερά το φονιά. Συνήγορος του Ορέστη φάνηκε ο Απολλώνας, που συμβόλιζε το νέο (πατριαρχικό) Δίκαιο. Στη δίκη έδικάστηκαν οι ψήφοι και ο Ορέστης γλύτωσε την ποινή, χωρίς ν' απαλλαγεί χάρι στην Αθηνά που έδωσε ψήφο απαλλαχτική.

Η παρουσία της Αθηνάς στη δίκη, που δε γεννήθηκε από μάνα, αλλά από πατέρα μονάχα, φανερώνει την δικαστική επικράτηση των ανδρών. Ο δικαστικός όμως αυτός αγώνας, όπως είπαμε, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια ιδεολογική έκφραση του αγώνα, που κάποτε έγινε μεταξύ των δύο φύλων και που κατέληξε σε βάρος του θηλυκού γένους.

Για την ιστορία πληροφορούμε εδω τον αναγνώστη πως μια πολύ άμυδρη επιβίωση των λειψάνων του μητριαρχικού δικαίου απαντάμε ακόμα και σήμερα στα νησιά μας. (Για την Σκιάθο βλέπε Βλαχογιάννη). Ένας άγραφος γυναικείος νόμος και «η φόνισσα» του Παπαδιαμάντη. Ν. Έστια 1938 τομ. ΚΓ. σελίς 9).

Η πτώση της γυναίκας από την ανώτερη θέση που είχε μέσα στις πρωτόγονες κοινωνίες ήταν αποφασιστική. Η πιο πέρα διαμόρφωση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών διαβίωσης των ανθρώπων την αλυσόδεσαν περισσότερο στην υλική και πνευματική σκλαβιά. Οι συνθήκες αυτές, υπήρξαν το άπαισιο σχολείο, στο οποίο διδάχτηκε η πορνεία από ιστορική ανάγκη, όπως θα δούμε. Στο Πατριαρχικό καθεστώς, που διεδόχτηκε τη μητριαρχική κοινωνία η οικογένεια διαμορφώθηκε σε αυτοτελή και ανεξάρτητη από το γύρω κοινωνικό σύνολο ομάδα. Η διεύθυνση του σπιτιού, που στη μητριαρχική κοινωνία ήταν μια λειτουργία δημόσια, κοινωνική, για το συμφέρο της οικογενείας, ταυτίζεται απόλυτα με το γενικό συμφέρο: έγινε ιδιωτική επιχείρηση και η γυναίκα μέσα στην οικογένεια πήρε τη θέση πρώτης υπηρεσίας, παραμερισμένη απόλυτα από κάθε συμμετοχή στη κοινωνική παραγωγικότητα.

(Ακολουθεί)

ΤΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΣΠΙΤΑΚΙ ΜΟΥ

Τò σπίτι που γεννήθηκα κι' ως τò πατεῦνοί ξένοι
στοιχεί, και σάν άπάτητο με ζή και μεπροσμένει
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Φτωχικό, αγαπημένο σπιτάκι μου, πάνω στη ράχι του βουνού, κρυμένο μες τα πεύκα τα γέρικα, γεμάτο απ' τò μυστήριο του δάσους, μοναχικό, σιωπηλό...

Κι' αν έχω φύγη, πάντα, κι' από δω ποῦ βρισκομαι, ή ψυχή μου σε κατοικεί. Δέ θέλω να σ' έχου κάψει, δέ θέλω να σε γκρέμισαν, όχι, όχι, καλύτερα να μπηκε μέσα μια άλλη ξένη φαμελιά, κι' όλα να τα χαιρέται, δσα εγώ δέν θα ξαναχαρώ, τò μικρό μου αγαπημένο κήπο, τὰ δέντρα, τὰ πουλιά, τή σιωπή του δάσους, τò κύλισμα τò μελωδικό του ρυακιού, και έτσι, όλα αυτά που δέν θα ξαναδω ποτέ, να ξεγελώνται και να λέν πως εγώ τὰ κατοικώ.

Ποτέ ως μη ξανακοιμηθώ κάτω απ' τήν παλιά σου στέγη, όπου για πρώτη φορά είδα τò φως, τὰ δένδρα, τούς δικούς μου, τή ζωή.

Ποτέ ως μη ξανακαθήσω κάτω απ' τὰ δέντρα σου, ποτέ ως μη ξανακούσω τὰ τραγούδια των πουλιών, που κούρνιαζαν στη στέγη σου, ποτέ κοντά στην άναμμένη φωτιά σου.

Ποτέ ως μη ζήσω στον τόπο που αγάπησα τόσο, στο χῶμα εκείνο, πῶχουσα ιδρώτα και δάκρυα μαζί, που τò δούλεψα με τὰ ἴδια μου τὰ χέρια. Μά ως ήταν τρόπος στο «τάφο του πατέρα μου να πάω να πεθάνω»

ΡΕΝΟΣ ΑΛΜΑΣ

Η ΤΡΕΛΛΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ. Ο χειμῶνας έχει μεταβάλει τὰ πάντα σ' ένα άπεραντο λευκό νεκροταφείο. Χιονίζει. Μέσα σ' τὰ πατζούρια διακρίνεται ένα χλωμό φως που προδίδει ότι εκεί μέσα μια ανθρώπινη ύπαρξη χάνεται από τόν κόσμον.

—Νίνα...

—Μπαμπά...

Αυτά ήταν τὰ τελευταία λόγια που άντλήλαξαν ο πατέρας με τήν κόρη του. Ένῳ αυτός έγειρε βαρεια τò κεφάλι του για να μη μιλήσει πια πλέον, ή κόρη έκλαιγε άπαρηγόρητα για τò χαμό του, για τόν προστάτη, τόν μόνον που είχε στον κόσμον, άφου πριν λίγο καιρό είχε πεθάνει και ή μάνα της. Αύριο θα είναι και χωρίς πατέρα!

Ύστερα από λίγη ῶρα ο πατέρας της κοιμόταν για τελευταία φορά σ' τò φτωχικό τού σπιτι. Δύο κεριά τρεμοσβύνανε, ρίχνοντας τò πένθιμο φως τους, για να φανή τò χλωμό πρόσωπό του.

Η φτωχική πομπή της κηδείας μεταφέρει τò νεκρόν στη τελευταία του κατοικία. Πίσω απ' τò φέρετρο κλαίει ή βαρυπενθοῦσα κόρη του, και πίσω απ' αυτήν ακολουθοῦν μερικοί άλλοι.

Η καμπάνα του νεκροταφείου κτυπά τόν πένθιμο σκοπό της.

Η πομπή εισέρχεται μέσα και τοποθετεί τόν νεκρό πλάι στο μόλις άνοιγμένο λάκκο. Κλαίει, τόν φιλεί για τελευταία φορά, συνταράζεται ολόκληρη. Μόλις ήλθε ή στιγμή να θέσουν τò νεκρόν σ' τò τάφο του, μη μπορώντας πια ν' άνθξή εις τò δράμα αυτό, ή Νίνα άρχισε αποτόμως να γελά σαρκαστικά. Είναι ένα κορίτσι που έχει χάσει τò λογικό του.

ΤΑΚΗΣ ΦΟΥΦΑΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ...

Στὰ βαθεία τὰ φαράγγια στη λήθη
ή φτωχή κλαφομάννα κοιμήθη
άλλ' άθάνατος ποῦταν στη φύση
ή μαννοῦλα ξανάρθε στη ζήση.

... και ο μύθος δηγιέται σε πρώτα, στής ζωής τη χαμένη τη ρότα ένας σίφουνας ήρθε φουριάτος μες στο αίμα, στα μίση, γιομάτος.

Του λαιμού του οι φλέβες φουσκῶναν απ' τη λύσσα τὰ μάτια θολῶναν σουφρωμένα με μίσος τὰ φρύδια τὰ μαλλιά ξεπετιῶναν σα φίδια.

Μά κι' αυτή σαν τόν ειδ' από πέρα «για πολέμους, φωνάζ', ήρθε μέρα». Τότ' εκείνος με τ' άτιμο χέρι της κακίας τραβᾶ τò μαχαίρι.

Πέφτ' ο ένας άπάνω στον άλλο τι κακό ήταν κείνο μεγάλο! μα στο τέλος άπόστασ' ή μάννα και στη μάχη νικήθηκ' ή πλάνα.

Ήταν φαίνεται μοίρα κακή, μα δέ πέθανε μόνο εκεί, στα βαθεία τὰ φαράγγια στη λήθη ή φτωχή κλαφομάννα κοιμήθη.

Και σαν έρθη καιρός τότε πάλι θα γενή σα και πρώτα μεγάλη και θα λένε με χάρι τὰ χείλη τò πρωτ', μεσημέρι και δείλι:

«σαν άθάνατη ποῦσουν στη φύσι
ὡ μαννοῦλα ξανάρθε στη ζήση!

10-11-42

Κ. Ν. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ν. 'Ηράκλειον-Αττικής

ΓΥΜΝΟΝ

Σῶμα που κλαίς στην άκρη τò κύμα
Κι' ή κόμη σου μέδουσα ναχελικά
Πλοκάμια, πλεξοῦδες άπλώνει λυτές
Στ' άνέγνοιο κύμα της νημείας.

Θαλάσσια δρόσος στερνης άνάδυσης
Βλέπουν τόν ήλιο σάπφειρες στάλες
Πάνω στην λίσκα μαύρη σου σάρκα
Ρέουσε, κλαίνε άσωτα δάκρυα.

Σῶμα γυμένο στο γυμνό σου γόνυ
Σῶμα γυμνό αναπολείς τούς βυθούς
Π' άνθίζουν κοράλλια—κάμπους κοράλλια
Στὰ χρυσοφάρια καβάλλα να πλές.

Χαδιάρης άφρός κυλιέται στην άμμο
Μη σ' έφερε κύμα μη δέν σ' έφερε άφρός;
Γελοῦν τὰ παιδιά της γαλάζιας ήμέρας
Μά σένα γιατί νᾶναι ο νοῦς σου βυθός;

Σεπτέμβριος 1942

ΓΙΩΡΓΗΣ-ΠΑΥΛ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Συγχαρητήρια

Ο κ. Μπάμπης Β. Άλιβιζάτος, πού δέν ἔχει μόνο διακριθῆ ὡς Ὑποδιοικητῆς τῆς Ἀγροικῆς Τραπεζῆς, Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ Ὑπουργὸς τῶν Συνοσμῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ξεχωριστὸς πνευματικὸς ἄνθρωπος, εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς γράψῃ αὐτὰ τὰ λίγα λόγια:

Φίλε κ. Ζῶντο,

Πολλὰ «εὐχαριστῶ» διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» καὶ πῶς πολλὰ συγχαρητήρια γιὰ τὴν ὠραία λογοτεχνική σας πρωτοβουλία, πού φανερώνει πῶς τὸ ἔπτανη-σιώτικον πνεῦμα βρῖσκει τρόπο νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ κάτω ἀπὸ τῆς πῶς δύσκολες περιστάσεις.

Φιλικώτατα

ΜΠΑΜΠΗΣ Β. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Κηφισιὰ 20-1-43

—οο—

Ὁμιλοῦν οἱ νέοι

Κύριε Ζῶντο,

Δέν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε πόσο ἐνθουσιάσθηκα καὶ πόσο ἐνεψυχώθηκα διὰ τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» τοῦ Νοεμβρίου ἐδιάβασα, στὴ στήλῃ τῆς ἀλληλογραφίας, πῶς «τὸ Σπιτάκι μου» ἐκρίθη ἀξιοπῶς ἀπὸ ἐσᾶς, γιὰ δημοσίευσαι. Οἱ λίγες αὐτὲς λέξεις μου ἔδωσαν ἕνα τέτοιο ἐνθουσιασμό, πὺ ἀπὸ τότε δέν κάνα ἄλλη δουλειὰ παρὰ μόνο «νὰ γράφω καὶ νὰ σκίζω». Εἶναι πράγματι μιὰ μεγάλη ἀλήθεια αὐτὸ πὺ λένε οἱ τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» ἐνθουσιάζουν τοὺς νέους καὶ τοὺς σπράχνουν στὴν πνευματικὴ βουλειά.

Ὅσο γιὰ τὸ ὄνομά μου κ. Ζῶντο, πιστεύω ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσετε πὺ δέν οἶσ τὸ γράφω καὶ πάλι. Σᾶς λέω μόνο πῶς εἶμαι ἕνας μαθητῆς τῆς Ε' τάξεως τοῦ Λυκείου πὺ χάρις σὲ σᾶς καὶ στὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» καὶ χάρις στὸν ἐξαιρετικὸν καθηγητῆ μας τῆς φιλολογίας κ. Μιχαηλίδη ρίχτηκε «μὲ τὰ ροῦτρα» στὴ δουλειά.

Φαντάζομαι ὅτι «τὸ «Σπιτάκι μου» θὰ δημοσιευθῇ στὸ φύλλο τοῦ Ἰανουαρίου.

Τελειώνοντας σᾶς εὐχαριστῶ καὶ πάλι γιὰ τὴν σείς εἶσα-στε ἢ αἰτία πὺ ἡ ἱερὴ φλόγα τῆς τέχνης φούντωσε μέσα μου.

Χαλκίς

Μὲ ἀπέραντη ἐκτίμησι
ΡΕΝΝΟΣ ΑΛΜΑΣ

—οο—

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κουρ Κουρ Γ. Ἀναστασιάδης ν. Γεωπόνον καὶ Ἰω. **Ματράγκαν**, Προϊστάμενον ΚΥΔΕΠ ἐνταῦθα. Θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς καταβληθείσας 1000δράχμους συνδρομάς σας.

Κουρ Κουρ Ἐλ. Βασιλᾶν, Μηχανικόν, ἐνταῦθα καὶ **Βασ. Κουϊμιτζῆν** Κονίστρες, ὁμοίως.

Κον Ρέννον Ἄλμαν, ἐνταῦθα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Γιὰ τὸ «Ἀκρογιάλι τοῦ Μαρμαριού» κάποτε θὰ βροῦμε λίγο χῶρο. Μὴ γράφετε ποτέ σας, εἰς τὰ πρὸς δημοσίευσιν χειρόγραφα, καὶ στῆς δύο μεριές τοῦ χαρτιοῦ.

«Μία ξένην» ἐνταῦθα. Πῆραμε τὸ σημειώμά σας τὴν 1000δραχμον συνδρομὴν σας καὶ τὴν συνεργασία σας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν γιὰ ἔλα. Τὸ «Μηροῦ ὄϊ» σας μᾶς συγκινεῖ ιδιαίτερα καὶ θὰ δημοσιευθῇ.

«ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: ΟΔΟΣ ΑΓΓΕΛΗ 26
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 3-45 - Χ Α Λ Κ Ι Σ

•
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐτησίᾳ Δραχμῆς 1000. — Ἐξάμηνος Δραχμῆς 600.
Διὰ Δήμους, Κοινόητας, Τραπεζῆς καὶ διςφόρους
ὀργανισμοὺς ἔτησίᾳ Δραχμῆς 2.000.

•
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ

Τα χειρόγραφα δέν ἐπιστρέφονται
Συνδρομῆς καὶ Καταχωρήσεις προπληρώνονται.

•
ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Πρὸς τὸν ὑπεύθυνον κ. Ἄνδρ. Ἰω. Ζῶντων — Χαλκίδα

•
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 100

Ἡ κίνησις τοῦ βιβλίου

ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ.—Μεγάλαι Μορφῆ τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ἐνὰ πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίον ἐκυκλοφόρησε τῆς μέρες αὐτῆς ὁ «Ἀετός». Οἱ «Μεγάλαι Μορφῆ τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας» εἶναι μιὰ σειρὰ ἀπὸ μονογραφίας τῶν κυριωτέρων μορφῶν τῆς ἐκκλησίας τῶν ὀκτώ πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, αἱ ὁποῖαι διεκρίθησαν ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς καὶ συγγραφικῆς συγχρόνως ὀφάφως, Ὡς εἶναι φυσικόν, ἡ πολύτιμος αὐτὴ ἔργασία τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ—καθηγητῆ ὀ κ. Μπαλάνου ἔρχεται ὀχι μόνον νὰ πλουτίσῃ τὸ εἶδος αὐτὸ μ' ἕνα σύγγραμμα κάπως ἐκλαϊκευμένο, ἀλλὰ καὶ νὰ προσφέρῃ μεγάλες ὀπηρεσίες σ' ἐκείνους πρώτα πὺ ἀσχολοῖνται εἰδικῶς μὲ τὴν θεολογία μὰ καὶ σὲ κείνους πὺ ἐγκυκλοπαιδικὰ θέλουν νὰ μορφωθοῦν. Τὸ νέο αὐτὸ βιβλίον διαβάζεται μὲ μεγάλη ἀνεσι χάριξ στὴ δεξιότητι τοῦ συγγραφέα, πὺ μὲ τὸν πῶς δυνατὸ τρόπο ἀπλοποιεῖ τὰ πάντα. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ὀστόσο νὰ παρατηρήσω, ἐφ' ὀσον ὀ ἴδιος ὀ κ. Μπαλάνος τονίζει πῶς δέν ἔγραψε σὲ ἐπιστημονικὴ γλῶσσα, ὅτι παρ' ὀλη τὴν καλῆ σου θέλησι, ἡ γλῶσσα πὺ μεταχειρίζεται δέν εἶναι αὐτὴ πὺ ἔπρεπε γιὰ ἕνα «ἐκλαϊκευμένο» βιβλίον, ὀπως θὰ τὸ ἤθελε καὶ ὀ ἴδιος, γιὰ τὴν δέν εἶναι ἡ καθαρὴ δημοτικὴ πὺ θὰ ἔδινε μιὰ περισσότερη λαμπρότητα στὰ κείμενα καὶ θὰ τὰ ἔκανε πῶς εὐχάριστα στὸ μάτι καὶ στ' αὐτί. Παρ' ὀλ' αὐτὰ τὸ βιβλίον τοῦ δέν παύει νὰ στέκεται σιτὴν πῶς περιβλεπτη θέση' ἀνάμεσα στὰ βιβλία τοῦ εἶδους τοῦ, θὰπρεπε δὲ νὰ γίνῃ κτῆμα κάθε μορφωμένου ἀνθρώπου.

ΠΕΡΣ. ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΚΟΥΡΑ

ΟΔΟΣ ΑΒΑΝΤΩΝ 6—Χ Α Λ Κ Ι Σ

Τηλέφωνον: Γραφείου: 2 65—ὀκίας: 5 09